

Отже, за результатами наших досліджень встановлено покращення ростових характеристик міцелію гриба *F.velutipes* під дією лазерного опромінення червоним та синім світлом.

Література:

1. Культивирование съедобных и лекарственных грибов / А. С. Бухало, Н. А. Бисько, З. Ф. Соломко; под общей ред. А. С. Бухало. – Киев, 2004. – 128 с.
2. Пашнев П. Д. Використання нових лікувально-профілактичних засобів для покращення здоров'я населення України / П. Д. Пашнев, В. П. Попович, Н. О. Федоритенко // Матеріали наук-практ. конф «Охорона здоров'я України». – 2009. – № 1 (33). – С. 126.
3. Поєдинок Н. Л. Енергоефективні системи штучного освітлення у технологіях вирощування їстівних та лікарських грибів / Н. Л. Поєдинок, А. М. Негрійко, Н. А. Бисько, О. Б. Михайлова, В. М. Ходаковський, Ж. В. Потьомкіна // Наука та інновації. – 2013. – Т. 9, № 3. – С. 46–56.
4. Kirk P. M., Cannon P. F., David J. C., Stalpers J. A. Ainsworth & Bisby's Dictionary of the fungi. 9th ed. – Wallingford, CAB International, 2001. – 655 p.

Сотнікова Ольга
студентка 32 групи,
спеціальності «Лісове господарство»
Великоанадольського лісового коледжу
сmt. Графське, Україна

ВЕЛИКОАНОДОЛЬСЬКИЙ ЛІС – ЗНАМЕНИТИЙ ЗАКАЗНИК В ДОНЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ

Їх називають рукотворними чудесами Донбасу - Святогірську лавру з вирубаними в крейдяному масиві церквами, циклопічні вироблення в Артемівських соляних шахтах. А ще – Великоанадольський ліс у Волноваському районі, який розкинув свої зелені обійми на 2 543 га.

Закладений 10(23) жовтня випускником Санкт-Петербурзького лісового інституту, поручиком Корпуса лісничих В. Є. Граффом, який першим довів можливість створення штучних лісів у голому безводному степу.

Народився Віктор Єгорович Графф в жовтні 1820 року на Волині. Батьком хлопчика був німець, мати – італійка. Батьки померли рано. Про сироту опікувалися родичі. У 14 років Віктор став вихованцем Санкт-Петербурзького лісового та межового інституту на повному казенному утриманні. У 22 роки він отримує офіцерське звання і як відмінник в чині поручика вступає на дійсну службу. Перша його посада – помічник лісничого Катеринославської губернії. Молодому офіцерові доручають провести детальне обстеження казенних земель в Павлоградському, Бахмутському та Олександрівському повітах (нині території Дніпропетровської, Донецької та Запорізької областей). Мета обстеження – визначення місця під показову лісову посадку.

Місце було вибрано вкрай несприятливе – вітри та посушливий клімат не з першої спроби дозволили звести цей шедевр. Чотири рази суховії практично повністю знищували посадки, але врешті решт було знайдено оптимальне співвідношення рослинності, що створило ідеально збалансовану екосистему. В наступному році разом з лісовою вартою, а також вихованцями лісової школи, Віктор Графф почав висадку в ґрунт вже саджанці. Більше п'яти тисяч маленьких дубків, тополь, сосен та інших дерев порід прописалися тоді на Великоанадольському лісництві. Незважаючи на всі труднощі, за 23 роки під керівництвом В. Є. Граффа були створені перші 157 гектарів лісу.

Сьогодні доводиться тільки дивуватися самовідданості молодого офіцера. По-перше, він вибрав дуже складне місце для апробації ідей степового лісівництва, хоча у нього була можливість вибрати інше, більш зручне місце. По-друге, він почав по-справжньому жити своїм лісом. Відомо, зокрема, що він не дозволяв собі брати відпустку, поки його «зелене дитя» не зміцніло.

Ліс має велике водоохоронне, ґрунтозахисне, наукове та естетичне значення. З цим лісом пов'язана діяльність Г. М. Висоцького — ґрунтознавця, який розробив основи орокліматичної класифікації ґрунтів, встановив критерії сухості та вологості клімату, причини безлісся степів.

Тут переважають змішані насадження дуба звичайного, ясена, клена, граба, липи. Зустрічаються береза, тополя, сосна кримська, оксамит амурський, модрина європейська, сосна звичайна, дуб каштанолистий і кавказький, горіх волоський, софора японська.

Важливо підкреслити ще й те, що В. Є. Графф організував лісову школу селянських дітей, і вони з часом стали його надійними помічниками. Власне, тоді й були закладені основи знаменитого Великоанадольського лісового коледжу.

Нижча лісова школа при лісництві проіснувала до 1866-х рр. (останній набір – 1863 р., останній випуск – 1866 р.), чисельність казеннокоштных учнів (набираються з селянських хлопчиків) доходила до 120 осіб. Після закриття школи, бюджет і штат лісництва скорочено втричі.

У 1864 році Великоанадольський подвижник, отримує звання полковника. До того часу рукотворний ліс, В. Є. Граффа, шумів вже більше ніж на 150 десятинах. Він сприяв тому, що на прилеглих до нього землях різко збільшилися врожаї зернових культур, зменшився згубний вплив суховіїв, до того ж в новому лісі з'явилося кілька джерел, оселилася дичина, а восени почали з'являтися навіть гриби. Заради цього доводилося терпіти спеку і морози, прощати деяким людям їх невдячність, і працювати для майбутнього. Всі сюрпризи, на які тільки здатне дике поле, воно продемонструвало Великоанадольським першопрохідцям. Вони витримали все.

Розуміючи значення життєвого подвигу В. Є. Граффа, лісовий департамент Росії запропонував полковнику очолити кафедру лісівництва в Петровській сільськогосподарській і лісовій академії в Москві з присвоєнням звання ординарного професора. Він прийняв пропозицію, і поїхав туди з великими надіями на майбутнє. Однак, підірване важкою роботою здоров'я призвели до того, що основоположник полезахисного степового лісорозведення Віктор Єгорович Графф у листопаді 1867 року пішов з життя. Йому було лише 47. Після від'їзду полковника з Донбасу його школа почала

приходити в занепад, масштаби лісорозведення скоротилися, суспільний інтерес майже згас.

У 1870-х рр. новий завідувач лісництвом Людвіг Генріхович Барк зумів знову зацікавити Лісовий департамент у степовому лісорозведенні, в результаті чого фінансування лісництва і площі лісокультурних робіт були збільшені, а лісорозведенням почали займатися інші казенні степові лісництва. До кінця 1870-х рр. 5 лісництв Катеринославської губернії щорічно садили біля 400 десятин лісу, 11 лісництв Херсонській — близько 350 десятин.

Перші завідувачі лісництвом: Віктор Єгорович Графф (1843–1866); Людвіг Генріхович Барк пропрацював в лісництві 17 років (1862–1879); Христофор Семенович Полянський – 16 років (1878–1894); Микола Якович Дахнов – 26 років (1894–1919).

Великоанадольський ліс продовжував і продовжує виконувати природоохоронну та просвітницьку місію. Сам факт його існування став основним аргументом на користь створення в середині минулого століття у всій степовій Україні потужних лісосмуг. Вони зайняли в нашій країні понад 400 тисяч гектарів, створили надійний зелений щит проти суховіїв, стали гігантським акумулятором вологи.

Степові ліси і лісосмуги Донбасу облямовують сьогодні всі промислові центри регіону. Вони очищають повітря, дають тінь і притулок дичини. І дуже шкода бачити, як горять місцями підпалені вандалами зелені насадження, як у них звалюють сміття, що зникає краса, біля витоків якої стояв, і навічно залишився стояти, молодий поручик корпусу лісничих Віктор Єгорович Графф.

Література:

1. Редько Г. И. Полковник корпуса лесничих / Г. И. Редько. – Киев, 1994. – 505 с.
2. Зелена перлина степу – Великоанадольський ліс: фотоальбом / Під ред. Т. В. Ільяшенко. – Донецьк: Вид-во «Ноулідж», 2012. – 120 с.